

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-69.

Leto XV.

V Ljubljani, v torek, 22. marca 1932.

Štev. 34.

Zakon o obrestni meri

O vprašanju obrestne mere se je v naši gospodarski javnosti že veliko pisalo in razpravljalo, toda vse je več ali manj ostalo brez prave praktične vrednosti, ker se mnogi dobro premišljeni predlogi niso upoštevali.

Kraljevska vlada je sedaj iniciativno vzela v roke vprašanje in izdelala načrt zakona o obrestni meri, ki se bo v bližnji bodočnosti parlamentarno obravnaval.

Načrt zakona se glasi:

§ 1. Nihče ne sme na posojeni denar ali dovoljeni kredit pobirati večjih obresti, nego jih dopušča ta zakon.

§ 2. Banke, zadruga za štednjo in kredit ter drugi denarni zavodi, ki imajo dovoljenje sprejemati hranilne vloge, smejo za obresti računati največ dvakrat tolike obresti, kolikoršne sami plačujejo za hranilne vloge, druge osebe pa smejo računati 2% izpod najnižje obrestne mere denarnih zavodov v njihovem kraju, odnosno ako v njihovem kraju ni denarnih zavodov, 2% izpod obrestne mere denarnih zavodov v najbližjem kraju.

§ 3. V najvišje dopustno izmero letnih obresti po § 2 se morajo vračunati tudi postranska plačila ali datave, za katere se je dolžnik zavezal poleg obresti, kakor provizije, konvencionalne kazni, stroški itd.

§ 4. Obresti in postranska plačila in datave se ne smejo pobirati v naprej, se odštejejo na dan izplačila od glavnice.

§ 5 (1) Obresti od obresti se morejo zahtevati

a) ako so se izrecno pogodile,

b) ako se obresti iztožujejo, in sicer od dneva tožbe.

(2) V primeru točke (1) a) tega paragrafa morejo banke in denarni zavodi, navedeni v § 2. zakona, računati obresti od obresti polletno, ako sami svojim vlagateljem polletno obračunavajo obresti, sicer pa samo letno. Ostale osebe morejo dogovoriti obresti od obresti in jih obračunavati samo letno.

§ 6 (1) Pogodba o obrestih je neveljavna, v kolikor kapitaliziranje obresti presega po tem zakonu dopuščeno najvišje izmero, odnosno v kolikor ni v skladu s §§ 4. in 5.

(2) Obresti preko mere, dopuščene po tem zakonu, se ne smejo prisojati, zavarovati ali z izvršbo izterjati, čeprav bi bile ugotovljene s pravnoveljavno sodbo ali kakim drugim izvršilom.

§ 7 (1) Fizične in pravne osebe, ki imajo dovoljenje, sprejemati hranilne vloge, so dolžne v roku 15 dni potem, ko stopi ta zakon v moč, razglasiti v službenem listu banovine, odnosno kjer tega ni, v »Službenih novinah«, svojo redno obrestno mero za hranilne vloge in jo istočasno naznaniti tudi banki upravi, odnosno na področju uprave mesta Beograda ministrstvu trgovine in industrije. Na isti način morajo objavljati in naznanjati tudi vsako izpremembo redne obrestne mere za hranilne vloge 15 dni prej, predno se izprememba uveljavi.

(2) Vsak prestopak tega predpisa kaznuje banska uprava, odnosno ministrstvo trgovine in industrije z denarno globo do 50.000 Din. V slučaju ponovnega prestopka se more denarna globa povišati do 100.000 dinarjev. Razen tega sme nadzorno oblastvo postopati proti takemu zavodu ali osebi, tako kakor da je prekršila pravila zavoda odnosno izdano koncesijo.

§ 8. Listine o dolgu katerekoli vrste, ki se glasi na večji iznos, nego je posojilo dejansko znašalo, nimajo pravne veljavnosti glede izmere dolga v toliko, kolikor znaša razlika med dejanskim posojilom in dolgom, navedenim v listini.

§ 9. Obračuni o posojilu se morajo ob vsakem izplačilu vršiti pismeno na monopoliziranem obrazcu. Obrazec predpiše minister za finance v sporazumu z ministrom trgovine in industrije. S temi predpisi se

ne tangirajo ugodnosti, katere v taksnem oziru uživajo zadruga.

§ 10. Prenosi nepremičnin, ki bazirajo na pogodbah o posojilu, a ne na kupoprodajnih pogodbah, so neveljavni.

§ 11. Predpisi tega zakona veljajo tudi za posojilo potrošnih stvari (semena, živilskih potrebščin itd.). Za porabo predpisov zakona se jemlje v pošte njihova denarna vrednost.

§ 12. Kdor stori karkoli, da bi izigral predpise tega zakona, se kaznuje, kolikor se ne uporabijo predpisi § 7, kot prestopki po kazenskem zakoniku z zaporom do 6 mesecev in z denarno globo.

§ 13 (1) Predpisi §§ 1 do 7 tega zakona se ne porabljajo za posle med trgovci, v kolikor ne bi šlo za dajanje posojil ali kredita od strani denarnih zavodov, navedenih v § 2., niti za zastavne posle pooblaščenih zastavljalnic. (2) Minister trgovine in industrije odredi po zaslišanju gospodarske zbornice od časa do časa najvišjo pristojbino, ki se odstotno od posojene vsote sme pobirati pri zastavnih poslih kot obresti, stroški shrambe, manipulacije in zavarovanja, kakor tudi na račun ostalih sporednih plačil in taks.

§ 14. Ako pride denarni zavod v plačilne težkoče vsled kreditnih odnošajev, nastalih po splošni kreditni krizi, ali vsled neobičajnih in prekomernih dvigov vlog, a je po svoji bilanci v tem času aktiven, uveljavi ministrski svet po prošnji zavoda spono na predlog ministra trgovine in industrije za vsak tak slučaj uredbo z zakonsko močjo, s katero se določijo roki izplačila vlog in dolgov in vse druge odredbe, tudi take, ki se tičejo njegove organizacije, da se zagotovi redno poslovanje in zavaruje vložnike in ostale upnike. V ta namen sme minister trgovine in industrije tak zavod in njegovo celotno poslovanje staviti pod stalni nadzor svojega komisarja.

§ 15. (1). Ta zakon stopi v veljavo, ko ga kralj podpiše, obvezno moč pa dobi, ko se objavi v Službenih novinah. Z istim dnem prestanejo veljati vsi drugi predpisi o predmetih tega zakona, ki niso z njim v skladu.

(2). Obresti, dogovorjene ali določene, predno je dobil ta zakon obvezno moč, se smejo do dne obvezne moči zakona pobirati v dogovorjeni ali določeni izmeri, po tem dnevu pa samo v skladu s tem zakonom.

Načrt v tej obliki je prvi korak k ureditvi jako važnega vprašanja obrestne mere. Za naše prilike je manj aktualen nego za ostale dele države, bo pa po svojih podrobnih odredbah brez dvoma imel vpliv tudi za naše gospodarstvo, ki ima ves interes na tem, da se obrestna mera v sedanjih kritičnih časih, čimbolj zniža.

IZVOZ ČEBEL NA POLJSKO

Naši izvozniki čebel se obveščajo, da je uvoz čebel na Poljsko carine prost, potrebno pa je v vsakem slučaju dovoljenje poljskega ministrstva za poljedelstvo — veterinarski oddelek (Ministerstwo Rolnictwa — Departament Weterynary).

KONTINGENT ŽELEZNISKIH PRAGOV V FRANCIJI IZČRPAN

Interesenti se obveščajo, da je kontingent železniskih pragov v Franciji izčrpan do konca marca letošnjega leta. Kako bo vnaprej, bomo zainteresente pravočasno obvestili. Po dobljenih informacijah od strani nekaterih lesnih sindikatov je povpraševanje po železniskih pragih zelo majhno.

Glej v vsaki številki

»Trgovskega lista« »Ponudbe in povpraševanja«, ki nudijo ugodne kupcijske prilike. Zato jih vsi, zlasti podeželski trgovci, morajo čitati!

Promet z devizami

V trgovini in industriji je nastal v zadnjem času, odkar je Narodna banka ustavila izdavanje deviz za plačila v inozemstvu, velik zastoj. Gospodarske korporacije dobivajo dan na dan pritožbe, da je položaj, kakršnega je ustvarila popolna devizna zapore, nevzdržen in da povzroča v privatnem gospodarstvu vedno večje težave. Vsled devizne zapore trgovci ne morejo poravnati svojih že zapadlih obveznosti, ki se v nekaterih primerih že iztožujejo, kar povzroča zopet stroške. Ne morejo pa dobiti iz inozemstva za trgovsko poslovanje

najnujnejših predmetov, ker zahtevajo inozemski dobavitelji plačilo v naprej, kar je pa spričo devizne zapore nemogoče. V nevzdržnem položaju je tudi industrija, posebno ona, ki je glede dobave sirovin in raznega pomožnega materiala navezana na uvoz, ker inozemski dobavitelji tudi od nje zahtevajo, da plača račune v naprej. Zbornica za TOI v Ljubljani je na težke prilike, ki se v tem pogledu uveljavljajo, opozorila v posebni spomenici ministrstvu za finance in ministrstvu trgovine in industrije in prosila za intervencijo, da dobi gospodarstvo za nadaljnje udejstvovanje potrebne devize čimprej na razpolago.

Začasna uredba glede krošnjarstva

Do nadaljnjega ostanejo glede krošnjarjenja v veljavi dosedanja predpisi.

Na podlagi čl. 432 obrtnega zakona z dne 5. novembra 1931. je ministrstvo za trgovino in industrijo predpisalo uredbo, ki se z njo začasno ohranijo v veljavi predpisi o zbiranju naročil in o krošnjarjenju, ki so bili v veljavi ob razglasitvi obrtnega zakona.

Po tej uredbi ostanejo do nadaljnjega navedbe v veljavi in se bodo na področju, na katerem veljajo, izvajali tile predpisi:

1. Na področju, kjer je poprej veljal obrtni zakon z dne 29. junija 1910, odlok ministrstva za trgovino in industrijo z dne 20. julija 1928 o obiskovanju zasebnikov v svrhu zbiranja naročil.

2. na področju, kjer je poprej veljal zakonski člen iz leta 1884, naredba ministra za trgovino z dne 10. maja 1901.,

3. na področju, kjer je poprej veljal obrtni red z dne 20. decembra 1859, določila čl. 1 naredbe ministrstva za trgovino z dne 27. decembra 1902.

Dokler se ne sprejmejo odredbe v zmislu 2. odst. čl. 177 zakona o obrti, ostanejo do nadaljnjega v veljavi tele naredbe:

1. naredba ministrstva za trgovino in industrijo z dne 27. julija 1928 v krajih, kjer je krošnjarjenje prepovedano ali omejeno, in v krajih, katerih prebivalci so deležni glede krošnjarjenja posebnih ugodnosti;

2. sklep ministrstva za trgovino in industrijo z dne 7. novembra 1925 o krošnjarjenju, v kolikor se nanaša na predmete, s katerimi se na posameznih pravnih področjih lahko vrši krošnjarjenje.

Trgovanje po ulicah od hiše do hiše in iz kraja v kraj s blagom, navedenim v čl. 3 in 4 naredbe ministrstva trgovine in industrije z dne 27. julija 1928, se sme do nadaljnjega vršiti na področju vse kraljevine.

Ta uredba velja od dne, ko stopi v veljavo obrtni zakon z dne 5. novembra 1931.

Pošiljanje denarja v pismih prepovedano

Priporočena pisma, naslovljena v inozemstvo, se morajo oddati na pošto odprta.

Zadnje čase se opaža, da se iz države sistematično izvažajo v priporočenih pismih večje množine domačega in tujega efektivnega denarja brez dovoljenja finančnega ministrstva.

Da se to nedovoljeno izvažanje domačega in tujega efektivnega denarja onemogoči, je uprava pošte in brzjava prometnega ministrstva izdala vsem poštam v državi te-le odredbe:

Da se omogoči nadzorstvo glede deviznih predpisov, se morajo vsa priporočena pisma, namenjena v inozemstvo, predati pošti odprta. Nameščenec, ki pismo sprejme, bo v navzočnosti stranke pregledal samo vsebino ovitka, pisemska tajnost pa mora pri tem ostati nekršena, to je, ne sme čitati pismenega sporočila, nego se mora pre-

pričati samo o tem, ali vsebuje pismo efektivni denar. Če bi bil v pismu denar, ga bo nameščenec izročil stranki s pojasnilom, da je po deviznih predpisih prepovedano pošiljanje efektivnega denarja v priporočenih pismih v inozemstvo.

Če pismo ne vsebuje katerekoli vrste efektivnega denarja, bo stranka v navzočnosti nameščenca pismo zaprla in ga izročila v ekspedicijo.

Ti predpisi ne veljajo za državne, banovinske in samoupravne oblasti in ustanove, za poslaštva in konzulate tujih držav, Narodno banko in njene podružnice.

Občinstvo se opozarja tudi na to, da je pošiljanje efektivnega denarja prepovedano tudi v navadnih pismih.

Zborovanje trgovskih potnikov in zastopnikov

Živahno delovanje Društva trgovskih potnikov in zastopnikov

V veliki dvorani Trgovskega doma v Ljubljani se je vršil na Jožefovo redni letni občni zbor »Društva trgovskih potnikov in zastopnikov« v Ljubljani. Društvo šteje med naše najbolj agilne organizacije, pa ni zato čudno, da so se občnega zbora udeležili skoro vsi organizirani trgovski potniki in zastopniki ter predstavniki naših najvažnejših stanovskih korporacij.

Zbor je otvoril agilni društveni predsednik g. Janko Krek, ki je uvodoma prisrčno pozdravil vse navzoče. Posebej je pozdravil zastopnika Zbornice TOI g. dr. Ivana Plessa, Zveze trgovskih gremijev g. I. Kaiserja in tajnika ljubljanskega gremija g. L. Šmuca. Prečital je nato pozdravna pisma, ki so jih poslali zboru predsednik Zveze trgovskih gremijev g. Jos. J. Kavčič, predsednik Trgovskega Društva Merkura g. dr. F. Windscher in načelnik gremija trgovcev g. Ivan Gregor. V lepih besedah se je g. predsednik

nato spomnil umrlega ustanovnega člana g. Lovra Demšarja. Navzoči so počastili njegov spomin s trikratnim »Slava«.

Predsednik je nato predlagal, da se odpošljeta pozdravna brzojavki g. ministru trgovine dr. A. Kramerju in njegovemu pomočniku g. Ivanu Mohoriču, kar je sprejel občni zbor z velikim odobravanjem.

Po govoru predsednika so pozdravili zbor v imenu Zbornice za TOI tajnik dr. Ivan Pless, v imenu Zveze gremijev g. I. Kaiser ter v imenu gremija trgovcev g. Lojze Šmuc.

Sledilo je nato obširno in izčrpno poročilo o delovanju društva, ki ga je podal tajnik g. Andrej Sturm.

Iz poročila prinašamo važnejše odlomke na drugi strani.

Zelo lepo poročilo o finančnem stanju društva je podal vzorni blagajnik g. Alojzij Gril.

V imenu revizorjev je g. Remic predlagal, da izreče občni zbor g. Grilu absolutorij. Z burnim odobravanjem je občni zbor sprejel ta predlog, kakor tudi predlog predsednika g. Kreka, da izreče občni zbor g. Grilu za njegovo vestno in požrtvovalno delo najtoplejšo zahvalo.

Sledila je nato izvolitev novega odbora. Na predlog g. Avgusta Kraigherja je bil z vzklikom izvoljen za predsednika g. Jan-ko Krek; prav tako je bil z vzklikom izvoljen za predsednika razsodišča g. Urek Franc.

Tudi za novi društveni odbor je bila predložena enotna lista. Soglasno so bili izvoljeni: odborniki: Seljak Karel, Šturm Andrej, Gril Alojzij, Felber Hinko, Kobal Ciril, Hočevar Alojzij, Petrovič Ludvik, Novak Rudolf, Remic Ludvik.

Društvena preglednika: Vidmar Rudolf, Černe Slavko.

Tajnik g. Šturm je za tem poročal o določilih za upravljanje podpornega sklada, ki se imenuje »Siferjev podporni fond«.

Predsednik g. Krek je pojasnil poročilo

g. Šturma, nakar je občni zbor predlog soglasno sprejel.

G. Vidmar je predlagal naj se iz glavne društvene blagajne dotira Siferjev fond do 50.000 Din. Po debati, katere so se udeležili gg. Gril, Kraigher, Krek je bil predlog g. Vidmarja soglasno sprejet.

Predsednik g. Krek prečita nato resolucijo, ki jo je poslal odboru g. Petrovič in ki se tiče zaposlovanja inozemskih potnikov in zastopnikov pri tridkrah v Dravski banovini. Zaposlovanje je treba z energičnimi merami prepovedati.

G. Krek pojasni, da bo odbor resolucijo izpopolnil s konkretnimi podatki in jo na to odposlal na kompetentna mesta.

Nato predlaga g. Kraigher naj bi se pri seznamih ustanovnih članov uvedlo tudi popuste v odstotkih, ki jih dovolijo društvenim članom. Razvila se je o tem debata, v katero so posegli gg. Gril, Hočevar, Kraigher, Krek. Odbor bo Kraigherjev predlog upošteval.

Ker ni bilo drugih predlogov, je predsednik Krek zaključil občni zbor ob 11:5 z iskreno zahvalo vsem udeležencem.

Delovanje Društva trgovskih potnikov in zastopnikov

Iz obsirnega poročila, ki ga je podal tajnik g. Andrej Šturm na občnem zboru društva, posnemamo naslednje:

V pričetku leta 1931 je bilo 112 rednih članov. Do konca leta sta izstopila dva. Črtani pa so bili, ker niso plačali prispevkov, 4. Na novo je pristopilo v lanskem letu 15 rednih članov, tako da šteje društvo koncem leta 1931 — 121 rednih članov.

Ustanovnih članov je imelo društvo v pričetku leta 1931 94, od katerih je med letom umrl 1 (Demšar). Pristopilo pa je 21 novih ustanovnikov. Torej je šlo društvo koncem leta 1931 114 ustanovnih članov. Društvo šteje torej 31. decembra 1931 121 rednih in 114 rstanovnih, ali skupaj 235 članov.

Iz teh števil razvidite, da se je društvo v pretečenem poslovnem letu zopet znatno povečalo. V večjem številu so zopet pristopali ustanovni člani.

Ugodnosti na državnih prometnih ustanovah.

Zadeva popusta na državnih železnica bi rekel, da je skoraj starejša, kakor naše društvo. Še pred ustanovitvijo našega društva so se zanimali za to stvar Zbornica za trgovino, obrt in industrijo in Gremij trgovcev. Od ustanovitve našega društva dne 17. avgusta 1924 ves čas do danes je vsakokratni društveni odbor pretresal to zadevo. Potek iz prejšnjih let bo večini, vsaj onim, ki se redno udeležujejo občnih zborov, še v spominu. V lanskem letu je pa zadeva prišla skoraj že do odločitve. Dne 13. aprila 1931 se je vršila v Beogradu skupna konferenca Udruženja trgovaških putnika iz Beograda, Zagreba in našega društva. Te konference so se udeležili od našega društva tovariši predsednik, tajnik in blagajnik. Že pri sprejemu smo opazili, da polagajo beograjski tovariši največjo pozornost naši delegaciji. Na predkonferenci so se vse tri delegacije zedinile na skupno resolucijo, ki je bila odposlana predsedniku vlade, ministru saobračaja in ministru za trgovino. Po predaji naših resolucij na pristojna mesta smo se oglašili tudi pri pristojnih referentih. Od moje strani naj na tem mestu povem, da so še gotove zapreke, katere bi bilo treba odpraviti v naših vrstah samih. Nobene tajnosti ne bom izdal ako povem, da združuje društvo v Zagrebu tudi nekvalificirane moči in tako reprezentira kot največje po številu v državi. Toda to veliko število, ki so ga vedno navajali, je prišlo do razmišljanja, ali ne bo dovoljena ugodnost trgovskim potnikom preveč obremenila državno blagajno. Naša, kakor beograjska delegacija, sta tudi na tem mestu pobijali te visoke številke trgovskih potnikov ter smo se izjavili, da naj se izda ugodnost samo rednim društvenim članom, kateri se sprejemajo v smislu naših pravil. Potniki, ki nimajo predpisane kvalifikacije in oni, ki obiskujejo privatne stranke, pa v smislu naših in beograjskih pravil društvenih ne morejo postati člani trgovskih društev. Tako smo osebno razločevali in dokazali popolno upravičenost naših zahtev in smo odnesli tudi ugoden utis od prizadetih gospodov. Toda stvar se vseeno vleče naprej.

V času, ko društvo pričakuje ugodne rešitve na državnih ustanovah, sta nam Dubrovniška in Jadranska plovdba znižali ugodnost, ki smo jo uživali na njih parni-

kih. Kakor znano, sta se ti dve plovdbi fusionirali in dogovorno znižali ugodnost trgovskim potnikom na svojih parobredih. Naše društvo, kakor tudi zagrebško in beograjsko, so zaprosila za nadaljno ugodnost v dosedanji višini 50 %, vendar so bile vse te prošnje zaman.

Inozemski potniki: Naša industrija in trgovina na žalost še vedno zaposluje veliko števil inozemcev. Naše sosedne države inozemce domala izganjajo iz svojega ozemlja, medtem ko zasedajo pri nas tujci še vedno dobra in najboljša mesta. Da je to tudi v naši stroki, čutite sami. Odbor je zadevo parkrat pretresal in je na seji dne 23. decembra lanskega leta sklenil započeti energično akcijo proti inozemskim potnikom. Mi ne bomo delali nikakega vrisča in jamranja po časopisih, ne bomo razpošiljali nikakih resolucij, ker vemo, da gre do v koš, ampak bomo za vsakega inozemca, ki bo odbor zaznal za njega, napravili vlogo na inspekcijo dela, da se ga kratkoma odpusti, oziroma onemogoči nadaljno bivanje v naši državi. Po dobljenih informacijah je do danes zaprosilo za zaposlitev inozemskega potnika samo eno podjetje v naši banovini. Temu se je dovolilo samo začasno bivanje, ki pa je tudi že poteklo. Dalje se je tudi dovolilo od pristojne strani nemu zastopniku v čevljarski stroki, pa tudi samo za gotovo dobo, v svrhu prodajne organizacije. Tudi to dovoljenje je poteklo in danes nima nihče inozemce pravice služiti kruh v Dravski banovini na račun potniškega stanu. V okrožnici, ki jo je odbor koncem lanskega leta vsem članom odposlal, smo Vas zaprosili, da nam naznanite tvrdke in imena potnikov inozemcev, ki jih zaposlujejo. Bodite uverjeni, da se bo od strani odbora ukrenilo vse potrebno, da se le ti čimprej odpustijo.

V pretečenem letu je izšel novi obrtni zakon. Novo nam je prinesel § 145, ki je zelo važen in se glasi »Opravila trgovinskih potnikov, sklenjena z osebami, pri katerih po zakonu ni dovoljeno iskati naročil, so nična«. Kakor sami veste, zbirajo taka naročila takozvani potniki, ki prodajajo razno drobnarstvo in manufakturo od hiše do hiše. Dasiravno zakon to nelegalno trgovino prepoveduje, se na žalost vrši v veliki meri in se ta trgovina od dneva do dneva čim bolj oživlja. Danes vidite, kako razni ljudje prodajajo od hiše do hiše ne več samo manufakturo, gramofone in pisalne stroje, ampak metle, pomaranče, igrače, ogledalca in bogvezna kakšne predmete še. Da bi se preprečila ta trgovina, je pa potrebno, da se zainteresira javnost, ki takim ljudem tako rada naseda, čeprav so že velikokrat nasledili raznim goljufom. Ta zadeva ne spada seveda samo v naš stan, ampak še bolj v trgovskega in se z njo bavijo trgovski gremiji.

Iz uvodoma navedene statistike razvidimo, da ima naše društvo že večje število ustanovnih članov kakor rednih. Po veliki večini so ti naši ustanovniki lastniki hotelov, kavarn in gostiln. V pretečenem letu je prejele naše društvo na ustanovni Din 13.650.—. Zatorej apeliram na vse naše člane, da na svojih potovanjih posečajo v prvi vrsti lokale teh naših dobrotnikov.

Po zakonu o zavarovanju je podvržen vsak trgovski potnik, ki je v službenem razmerju, to je, ki ima stalno mesečno

plačo, podvržen zakonu o socialnem zavarovanju. Potniki in zastopniki pa, ki sklepajo kupčije na svoj račun ali proti proviziji, pa temu zakonu niso podvrženi. Priporočljivo je torej, da se vsak potnik ali zastopnik pogodi z zastopano tvrdko za lični mesečni prejemek, da ima s tem možnost se upisati v trgovskobolniško in podporno društvo oziroma v okrožni urad za zavarovanje delavcev. Poleg tega zakonitega zavarovanja zavaruje naše društvo svoje člane proti nezgodi in sicer do najvišjega zneska 50.000 Din. Za to zavarovanje se plača, ako se potuje z avtom ali motornim vozilom, letno 190 Din. Ako se potuje brez teh vozil pa 120 Din letno. To zavarovanje sicer ni obvezno, ampak popolnoma prostovoljno.

Glede služb je odbor posredoval v pretečenem letu v 8 slučajih. Prazna mesta so se razpisala v »Trgovskem listu«. Seveda niso to kakšna boljša mesta, ampak so zvezana samo z manjšim zaslužkom, ali kakor ga imenujemo s postranskim zastopstvom.

Z nastanitvijo društvene pisarne v Trgovskem domu smo imeli velike izdatke, katerih ne bi mogli kmalu zmagati. Stroški, ki smo jih nosili, so znašali mesečno 1200 Din. Da smo prišli na ugodnejši položaj, smo se dne 1. novembra preselili v prtiličje in sicer v prostore Trgovskega društva »Merkur«. S tem so bili naši izdatki znižani na polovico.

Tovariši! Iz celega mojega poročila niste slišali bogve kaj ugodnega, ali vendar, odbor je bil skozi celo leto na svojem mestu in je vršil svojo dolžnost, da pa niso uspehi kakor si jih želimo, ni krivda na naši strani, ampak v veliki meri v razmerah, ki so zavaldale ne samo v našem stanu, ampak ki že zajemajo skoraj celi svet. Vzemite prosim s tem razumevanjem moje poročilo na znanje.

Priporočila se

Gregorc & Ko.

Ljubljana

Veletrgovinska in
kolonijalnega blaga, raznega
žganja in špirita.

Telefon 22-46 Brzjavni: Gregorc
Zahtevajte specialne ponudbe!

Promet s poštnimi paketi

Po podatkih poštne uprave je šlo v letu 1931. iz naše države vsega skupaj 82.753 paketov, dočim jih je prispelo v državo skoro 15 krat več, namreč 915.475.

Največ paketov je šlo iz naše države v Avstrijo (6443), nato Češkoslovaško (6427) in Madžarsko (3318), katerim sledijo Nemčija (2644), Italija (2462) in Francija (2621).

Prispelo pa je iz Avstrije 280.815, Češkoslovaške 221.549, Nemčije 43.381, Madžarske 30.770, in Anglije 20.789 paketov.

Vsega skupaj je bilo odposlanih iz naše države v 28 tujih držav, prispeli pa so paketi iz 32 raznih držav.

Pripomniti je, da se precejšen del naše uvozne trgovine vrši potom paketov, ker je na ta način mogoče izogniti se gotovim formalnostim.

Ponudbe, povpraševanja

UPRAVA INVALIDSKEGA DOMA MO-SLEVINA-POPOVAČA (Savska banovina) potrebuje večjo količino krompirja za hrano in seme. Interesenti se naj obrnejo direktno na gori imenovano upravo in naj vpoštevajo prevozne stroške od odpreme mesta do Moslavine-Popovače (proga Zagreb—Dugo Selo—Novska).

Neka tovarna keksov in testenin v državi, ki ma staro in obširno klijentelo ter so njeni produkti na dobrem glasu, je prišla radi sedanjih izrednih denarnih razmer v poteškoče ter bi ji bilo nujno potrebno povečanje likvidnosti. Ker z denarnimi zavodi sedaj ne more računati, so lastniki pripravljene tvornice prodati, ali pa vzeti kot kompanjona kakega kapitalno močnega človeka, oziroma kako podjetje, ki bi se za to stroko interesiralo. Eventualni interesenti naj se obrnejo s ponudbami na upravo lista.

Oglašajte

v »Trgovskem listu«!

Po svetu

Nov železniški »Zeppelin« je izumil ruski inženjer Grohovski. Vozil bo po eni sami tračnici, ravnovesje se bo doseglo z velikansko vrtavko, hitrost mu bo 350 do 375 km, to je za 50 odstotkov več kot jo ima nemški tračniški »Zeppelin«.

Konkurzov v Češkoslovaški je bilo prijavljenih v februarju 148, kar je dosedanja mesečni rekord, poravnalnih postopanj pa 391.

Za bimetalizem, to je za istočasno uporabo zlata in srebra, se zavzema angleški ekonom R. Horne. Pravi, da more le bimetalizem odstraniti nevarnost deflacije in pa težkoče, s katerimi se mora boriti sedanji čas.

Protj poljskemu kartelu nafte je naperjen od poljskega parlamenta sprejeti zakonski osnutek, ki ima namen, da dvigne v zadnjem času padli eksport surove nafte.

Nemška trgovska bilanca za februar izkazuje majhen dvig uvoza od 439.8 na 440.3 milj. mark, obenem pa padec izvoza od 541.6 na 538.4 milj. mark.

Borza v Stockholmu je bila 21. t. m. v nominalnem obsegu zopet otvorena. Vznesmirjenje vsled smrti Kreugerja polagoma odnehava.

»Solo« d. d. v Pragi bo razdelila iz čistega dobička v znesku 11.990.000 Kč (lani 13.720.000) dividendo 40 Kč = 20 odstotkov proti 45 Kč ali 22 in pol odstotka v preteklem letu.

Monopol kave v Rumuniji naznanja rumunska vlada. Kava bi ne bila nič dražja kot je sedaj, a bi imela država vseeno ca. 400 milijonov lejv dobička.

Glede izvoza angleškega premoga v Nemčijo se bo po poročilih iz Londona dosegel kompromis med angleško in nemško vlado.

S sladkorno peso obdelana zemlja v Ogrski bo letos za 30 odstotkov manjša kot je bila lani. Glede na 26 odstotni padec sladkorne porabe bodo tovarne predelale letos samo 9 milijonov met. stotov sladkorne pese proti 12.9 milijonom v preteklem letu.

Brezposelnost na Dunaju je padla v prvi polovici marca za 750 na 126.650 oseb, kar je še zmeraj 14.640 oseb več kot v istem času lanskega leta.

Pšenico za ječmen hočejo izmenjati Ogrji in Čehi, ogrska pšenica bi šla na Češko in od tam bi prišla odkosna količina ječmena na Ogrsko.

Udeležbo francoskega hranilnega kapitala na raznih Kreugerjevih podjetjih cenj pariška »Liberté« na sedem milijard fr.

»Fiat« d. d. v Torinu ne bo letos izplačala nobene dividende; avtomobilna fabrikacija je bila v preteklem letu za 45 odstotkov manjša kot v letu 1930.

Delo na domu svetla točka v krizi. Opozarjamo na ponudbo v inseratnem delu današnjega lista firme Domača pletarska industrija Josip Kalis, Maribor, Trubarjeva 2. Pletilni stroj »Regentin« daje delavoljnim možnost zaslužka. Na željo pošlje firma natančne prospekte.

Občni zbor

Zadružne gospodarske banke

Iz poslovnega poročila banke, ki je bilo podano občnemu zboru, posnemamo, da je v drugi polovici leta šla debetna obrestna mera stopnjema navzgor na 9—14%. Iz zaključnih računov je razvidno, da so se vloge in založbe pri banki v teku preteklega leta znižale za 78 milijonov in dosegle približno enako višino kot 1929. Celotni odtok sredstev banke pa je bil še večji, če vzamemo najvišje stanje v aprilu in najnižje v novembru. V tem se ravno izraža dobra pripravljenost banke, da je tolike denarne zahteve zadovoljevala iz lastne moči.

V preteklem letu so se hranilne vloge na knjižice povečale od 109.6 na 110.7, dočim so se vloge na tek račun zmanjšale od 253.6 na 229.7 milij. Upniki so se zmanjšali od 159.3 na 112.7, pri čemer je všteti tudi reeskont. Med aktivni se je najbolj znižala gotovina in sicer od 30.6 na 8.5, nadalje menice za ca. 19 in dolžniki za 14 milij. Din. Zmanjšala se je tudi postavka vrednostnih papirjev. Bruto donos se je povečal za manj ko 4 milijone, dočim so se izdatki za plače in doklade znižali za 0.7 milij. Pri povečanju odpisov in obresti tujih sredstev se je zmanjšal čisti dobiček od 1.8 na 1.6 milij. Din, kar omogoča banki razdelitev 7% dividende (1930 9%).

Poročilo iz Ženeve o hmelju

Poročevalna sekcija Društva narodov je objavila poročilo o mednarodni konferenci hmelja, ki se je pred kratkim vršila v Ženevi in katere so se tudi udeležili delegati iz naše države. Iz obširnega poročila posnemamo, da je konferenca po temeljiti debati in razpravi prišla do globokega prepričanja, da se hmeljska produkcija nahaja v resni krizi, da se hmelj prodaja za sramotno nizke cene, da en del hmelja sploh ni bil obran in da sedanje povprečne cene ne znašajo niti ene desetine cen v letu 1926. Dalje je bila konferenca soglasnega mišljenja, da se mora produkcija prilagoditi konsumu, dalje, da kljub dosežanemu zmanjšanju obdelane površine še vedno znatne zaloge hmelja tiščijo cene na svetovnem trgu navzdol, pa četudi je v gotovih deželah omejitev hmeljskih nasadov bila razmeroma jako velika.

Konferenca priporoča, da se v deželah, v katerih produkcija znatno prekaša konzum, izvede omejitev hmeljskih nasadov s poučno propagando s strani v to poklicanih faktorjev. Dalje je bila konferenca mišljenja, da je absolutno potrebno, ako

se hoče krizo o hmeljski produkciji omejiti, ustaviti nesistematično produkcijo in da so produkcijske dežele sposobne, da razvoj hmeljske kulture pazno zasledujejo in tudi regulirajo.

Ravno tako bi bilo zelo koristno za hmeljske producente vseh dežel, ako bi se v svrhu omiljenja krize združili in obstoječi srednjeevropski urad za hmeljsko produkcijo bi lahko izdelal podlago za načrt mednarodne organizacije, ki se naj bi čimprej osnovala. Ta nevtralni organ, ki bi moral garantirati za objektivnost, bi imel nalogo, da proučuje po strokovnjakih predlagane mere in ukrepe za omiljenje krize in sredstva za odstranitev pritiska na cene, ki ga izvajajo prevelike razpoložljive zaloge. Na koncu omenjenega komunikeja pa se pravi, da je posledice nadprodukcije, ki se je od leta do leta povečala, nemogoče takoj odstraniti. Zato pravi poročilo, da ima produkcija hmelja pričakovati v tekočem letu še znatne težave.

Kakor vidimo, svetovna konferenca za hmelj v Ženevi ni imela zaželjenega uspeha, kar je bilo že vnaprej pričakovati in kar smo mi že vnaprej povedali. Konferenca ni ugotovila nič novega, nego to, kar nam je vsem znano. Njeno delo je bilo torej bolj statističnega značaja in ne konstruktivnega.

Fr. Zelenik:

Napačni računi

Precej trgovcev na drobno in tudi med trgovci na debelo imamo takih, kateri s svojo blagovno zalogo postopajo netrgovsko. Je to težek očitek, ali je pravilen in resničen, ker temelji na ugotovitvah v trgovini sami.

Znano je, da posebno v modnih in manufakturnih trgovinah se v vsaki seziji ne razproda vsa zaloga, temveč ostane več ali manj blaga nerazprodanega. Taka ostalina izgublja na prometni vrednosti in čim dalje leži, tem manj je vredna, ker pride iz mode in potem padajo še cene same po sebi za manufakturno in modno blago.

V neki trgovini sem videl kose manufakture še iz leta 1923. Bilo je to ne samo moško blago, ampak še celo žensko. Vsak vajenec nam zna dokazati, da je to blago že zdavnaj iz mode in da se danes dobi kaj podobnega vsaj za polovico cenejšje. Ta trgovec ni izgubil samo vrednosti blaga, ampak tudi za osem let obresti. Vprašanje je, če bo danes mogel to blago sploh prodati.

Vprašal sem tega trgovca, zakaj je dopustil, da leži to blago še danes v zalogi. Seveda mi je odgovoril, da ga takrat ni mogel prodati, pozneje ga pa ni hotel cenejše dati. Priznal je pa sam, da je prodaja sedaj zelo dvomljiva in si ne upa dobiti niti tretjine nakupne cene.

Ali bi ne bilo bolj previdno in mnogo bolj trgovsko, če bi skušal trgovec, ko je videl, da se nagiba sezija h koncu in blago zaostaja, to zastajajoče blago prodati po nižji ceni. Najbrže bi takrat blago le prodal z manjšo ali večjo izgubo, danes pa je sam v dvomu o možnosti prodaje.

V trgovinah se najde vedno tako zastalo blago, katerega ni mogoče spraviti brez izgube v roke konzumenta. Trgovec mora odnehati v ceni, če hoče prodati in večkrat celo s popustom ni mogoče prodati. Pač pa znajo tako blago prodati razni premikači s »priložnostnimi nakupi«

Cene v trgovini na drobno niso nazadovale v tisti meri kot na debelo oziroma ležejo dokaj bolj počasi navzdol, kot bi pričakovali z ozirom na padec cen surovinam in delavskim mezdam.

Največ krivde je v zalogah kakor trgovine na debelo tako trgovine na drobno, ker so zaloge nakupljene in plačane po višjih cenah.

Razumljivo je, da skuša trgovina po višjih cenah nakupljeno blago razprodati, ako že ne z dovoljenim dobičkom, pa vsaj brez izgube. Znano je, da cene nadrobno nikdar ne sledijo istočasno cenam na debelo. Izjeme smo poznali preje le v nekaterih panogah trgovine. Vsi pa vemo, da konzum radi visokih cen ni zadovoljiv in da se kopičijo zaloge v tovarnah, ako te niso obratovanja sploh ustavile ali skrbile. Potreba po blagu ni nič manjša, nasprotno, konzum je naravnost lačen, ali nima dovoljno sredstev za kritje svojih vseh potreb.

Pojavljajo se prodajalci trgovine na debelo, posebno inozemske, katere je nakupila po dnevnih cenah ali pa ponuja tudi drago kupljeno blago po nižjih cenah, samo da spravi blago v promet in pride do denarja za nove kupčije.

Preudaren in previden trgovec skuša prodati blago s primernim dobičkom. Ako pa vidi, da bi blago zaostalo in obležalo, pa skuša prodati po nižji ceni raje sedaj z manjšo izgubo kot bi jo imel pozneje, če bi pozneje sploh mogel prodati. Na vsak način mora poskušati, da prepreči obležanje blaga. Staro je trgovsko pravilo, da je boljše sedaj cenejše, kot pa pozneje zastoj.

Pri modnem blagu se mora vedno računati s tem, da bo nekaj blaga obležalo in izubilo na vrednosti, pa se morajo prve prodaje vršiti po nekaj višjih cenah, da se zmanjša izguba pri ostali zalogi.

Kakor pravijo trgovci, drži industrija v Jugoslaviji svoje cene tik meje carinske zaščite, da konvenira našemu trgovcu vkljub carini uvoz tujih izdelkov, ker inozemska konkurenca nudi blago tudi po znatno ugodnejših pogojih.

Pri nas se dela že precej reklame za nakup domačih proizvodov. Navedel sem izmed večjih le eno znatno oviro nabave proizvodov industrije na naši zemlji. Iz lastne izkušnje tega ne vem, povedali so mi pa resni trgovci in tedaj bo to že odgovarjalo.

Splošno znano je, da izdelki industrije na naši zemlji niso skoraj nič cenejši od tujih izdelkov vkljub carini na tuje izdelke, čeravno je delovna sila pri nas mnogo cenejša kot ona v tujini in naš delavec je postal skoraj odlični in povrh je jako delavoljen, kar priznavajo industriji sami.

Omenim naj še nekaj, kar najbrže ne bi spadalo semkaj ali vseeno dam za konec. Neka »domača« tovarna prodaja svoje izdelke dunajskemu trgovcu po taki ceni, da prodaja on za svoj račun izdelke te »domače« tovarne cenejše našim trgovcem, kot pa tovarna sama. Ne bom ničesar dostavil. Naši trgovci bodo gotovo ta slučaj obravnavali na kakem svojem stanovskem sestanku.

Ali moremo zameriti našemu trgovcu, če ne kupuje izdelkov industrije na naši zemlji!

Ljubljanska borza

Tečaj 21. marca 1932.	Povpraševanje Din	Ponudbe Din
DEVIZE:		
Amsterdam 100 b. gold.	2283.41	2294.77
Berlin 100 M	1344.58	1355.33
Bruselj 100 belg	790.08	794.62
Budimpešta 100 pengö	—	—
Curib 100 fr.	1094.85	1099.85
London 1 funt	206.22	207.82
Newyork 100 dol.	—	—
Newyork 100 dolarjev	5645.47	5673.73
Pariz 100 fr.	222.91	224.03
Praga 100 kron	167.75	168.61
Stockholm 100 šved. kr	—	—
Trst 100 lir	292.54	294.94

Že v 24 urah barva, plesira in ke-mično snaži obleke, klobuke itd.
Škrobl in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo
tovarna JOS. REICH

† Ivan Zorc

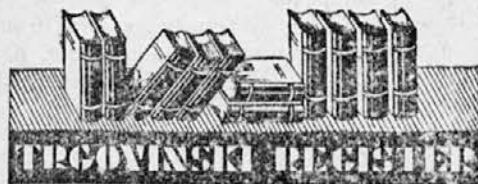
In zopet smo izgubili enega izmed svojih najboljših, najidealnejših. Včeraj smo pokopali Ivana Zorca, znanega ljubljanskega trgovca, spoštovanega radi njegovega iskrenega in kremenitega značaja, idealnega nacionalista in vzornega gospodarja. Slovensko trgovstvo je izgubilo z njim enega izmed svojih najboljših, moža, na katerega je gledalo po pravici s ponosom.

Pokojni Ivan Zorc je bil dobrovoljec. Za svojo domovino, ki jo je ljubil nad vse, je tvegala ponovno svoje življenje na bojnih poljanah v Rusiji, Dobrudži i. dr. V zgodovini slovenskega dobrovoljstva bo napisano njegovo ime z zlatimi črkami.

Pokojni Ivan Zorc je bil izredno simpatičen. V vseh družbah je bil vedno dobrodošel. Zelo agilen je bil tudi v naših stanovskih organizacijah. Pri vseh teh vrlinah pa je bil zelo skromen. V tem oziru naj bi služil kot vzor vsem!

Ivana Zorca bomo vsi težko pogrešali. Izgubili smo ga prezgodaj! Blaga duša, idealen pobornik vsega dobrega, naj počiva v miru!

Preostalim naše iskreno sožalje.

Vpisala se je nastopna firma:

Sedež: Maribor.
Besedilo: Karl Prah — prva mariborska pletarna košar in polišta.
Obratni predmet: pletenje košar in polišta.
Imetnik: Prah Karl, pletar v Mariboru, Dvořakova cesta št. 2.

Okrožno kot trg. sodišče v Mariboru, dne 25. februarja 1932.
Firm. 116/32 — Rg. A III 205/1.

Vpisale so se izpremembe in dodatki pri nastopnih firmah:

Sedež: Kranj.
Besedilo: Intex, tekstilno-industrijalna družba z o. z.
Na občnem zboru dne 28. julija 1930. se je spremenila družabna pogodba v točkah 1. in 6.

Deželno kot trg. sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 20. februarja 1932.
Firm. 118, 164. — Rg. C III 59/10.

Sedež: Ljubljana.
Besedilo: »Alpeko«, trgovsko-industrijska družba z o. z.
Izbrise se poslovodja Matzner Bruno.
Deželno kot trg. sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 20. februarja 1932.
Firm. 168. — Rg. C IV 157/5.

Sedež: Ljubljana.
Besedilo: Atlanta, importna in eksportna družba z o. z.
Izbrise se poslovodja Babnik Josip.
Deželno kot trg. sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 30. januarja 1932.
Firm. 101. — Rg. C I 82/32.

Sedež: Ljubljana.
Besedilo: Modni atelje Hity, družba z o. z.
Izbrise se poslovodkinja Tavčar Albina, vpiše pa poslovodkinja Zvar Adolfina, šivilja v Ljubljani VII., Celovška cesta št. 102.

Deželno kot trg. sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 5. marca 1932.
Firm. 232. — Rg. C III 105/7.

Sedež: Ljubljana.
Besedilo: Strojne tovarne in livarne d. d.
Izbrise se prokura ravnatelja Širca Stanka.

Deželno kot trg. sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 20. februarja 1932.
Firm. 167. — Rg. B I 110/18.

Sedež: Ljubljana.
Besedilo: Zadruga gospodarska banka d. d. v Ljubljani.
Izbrise se prokura Gogala Franca.
Deželno kot trg. sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 5. marca 1932.
Firm. 230. — Rg. B I 125/56.

Izbrisalista senastopnifirmi:

Sedež: Ljubljana.
Besedilo: Ferlinz, reja živali s plemenito kožuhovino, komanditna družba v Ljubljani.
Radi opusta obrata.
Deželno kot trg. sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 23. januarja 1932.
Firm. 70. — Rg. A VII 3/4.

Sedež: Ljubljana.
Besedilo: Golli & Pompe.
Obratni predmet: trgovina s pisalnimi in kadičnimi potrebščinami.
Radi opusta obrata.
Deželno kot trg. sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 20. februarja 1932.
Firm. 180. — Rg. A III 181/2.

Dobava prodaja

Dobave. Direkcija drž. rudnika v Kaknju sprejema do 24. marca t. l. ponudbe za dobavo plinskega olja, direkcija drž. rudnika Senjski rudnik (Srbija) do 28. marca t. l. za dobavo osov in plošč iz valjanega železa, direkcija drž. železarne Vreš-Majdan do 30. marca t. l. za dobavo S. M. jekla, direkcija drž. rudnika Banja-Luka do 31. marca t. l. za dobavo dinamozice, voščenega platna, trakov, laka za izoliranje itd. — Pri intendanturi Vrbaske divizijske oblasti, Banja-Luka se bo vršila dne 31. marca t. l. ofertna licitacija glede dobave drv. — Direkcija drž. rudnika, Senjski rudnik sprejema do 4. aprila t. l. ponudbe za dobavo nosilcev in zakovic, ter jamskega lesa, direkcija drž. rudnika v Velenju do 5. aprila t. l. za dobavo električnih ročnih svetiljk ter tračnih žeblice, direkcija državnega rudnika Banja-Luka do 7. aprila t. l. za dobavo samoinduktivnih tuljev (dušilk-Drosselspulen). — Pri Komandi Pomorskega arsenala v Tivtu se bo vršila dne 11. aprila t. l. ofertna licitacija za dobavo opeke, portland cementa, negašenega apna in cementnih ploščic. Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dobave. Strojni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 30. marca t. l. ponudbe glede dobave 600 komadov sirkovih metel. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri istem oddelku.) — Direkcija državne železarne Vreš sprejema do 22. marca t. l. ponudbe glede dobave 2400 kg kave in 6000 kg svinjske masti. — Komanda pomorskega arsenala Tivat sprejema do 28. marca t. l. ponudbe glede dobave 300 kg svinčenih šiber. — Direkcija državnega rudnika Banja Luka sprejema do 31. marca t. l. ponudbe glede dobave risalnega orodja. (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.)
Dobava drv. Dne 26. marca t. l. se bo vršila pri Komandi III. armijske oblasti v Skoplju licitacija glede dobave 17.794 m³ drv. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani, pogoji pa pri isti komandi.)

NOVA IZDAJA SPLOŠNE CARINSKE TARIFE

Zbornica za TOI opozarja vse tvrdke svojega področja, da sta izdala tajnika ministrstva financ Dragotin I. Urošević in Borivoje A. Miletić splošno carinsko tarifo naše kraljevine z vsemi izpremembami in dopolnili do 19. februarja t. l. Tarifa je tiskana v latinici, vsebuje vse naredbe in predpise z označbo maksimalnih, minimalnih ter pogodbenih carinskih postavk in obsega z obširnimi strokovnimi kazalom 730 tiskanih strani. Ker so postale vse dosežane izdaje radi mnogih sprememb skoro brezpredmetne, se priporoča nova izdaja vsem interesentom. Tarifo se dobi pri g. Ermanu Goluboviću, cariniku pri Glavni carinarnici v Ljubljani, telefon 2884.

Davčna uprava Ljubljana-mesto razglašala: V smislu člena 131 zakona o neposrednih davkih razglašam, da je razpored o odmerjeni zgradarini in snamskem davku na zgradarino za davčno leto 1932 od zgradb v območju mestne občine Ljubljanske, razgrnjen na javen vpogled med uradnimi urami v času od 22. do vštetelega 29. marca 1932 pri davčni upravi za mesto Ljubljana, Vodnikov trg št. 5/II. nadstr., soba št. 13. Priponam, da se bodo bišnim posestnikom čimprej dostavili za leto 1932 plačilni nalogi za zgradarino. Morebitne pritožbe je kolkovati s kolekom po 20 Din.

Dr. Viktor Murnik:

Narodno gospodarstvo in Sokolstvo

(Nadaljevanje)

9. »Primum vivere, deinde philosophari«

Ta pesimistična knjiga, polna blestečih mest, pa tudi protislovij, kakor je to tudi Spenglerjevo veliko delo »Propad zapadnega sveta«, najbrž jako ugaja občutju, ki dandanes vlada na Nemškem: ena izmed knjig je baje, ki se tam danes največ bero.

Priti pa more tudi drugače, kakor misli Spengler, tako prepričan, da »tako je in tako bo«.

Zapadnoevropski (»faustični«) človek nima samo onega nagona, ki ga Spengler nasproti »apolični« nagonu antičnega človeka ali »magičnem« nagonu arabskega človeka itd. imenuje »faustičnega« in ki se mu izraža v posebnostih zapadnoevropske kulture nasproti posebnostim antične, arabske itd. kulture. Ampak vsi ljudje, pa naj bo drugače značaj njih duše še tako različen, so imeli, imajo in bodo imeli, dokler bodo iz krvi in mesa, tudi neki vsem enaki nagon, to je nagon samoohrane. Ako Spengler izraža oni posebni nagon faustičnega človeka z reko: »navigare necesse est, vivere non est necesse«, pa bodi vsem ljudem enaki nagon samoohrane izražen z drugim latinskim reko: »primum vivere, deinde philosophari.«¹¹ Treba je najprej, da se človek ohranja sploh pri življenju, najprej zadošča nagonu samoohrane; brez tega zadoščanja tudi ni zadoščanja drugim nagonom. Spengler poziva zapadnoevropsko človeštvo, da »vztraja«, »hrabro gre pot do konca«. Pri čem vztraja? Ali na Ahilovi poti »činov in slave«, četudi zapadnemu Evropeu Spengler že odreka prejšnjo silo faustičnega nagona (vsaj faustične tehnike ne je še sit)? Toda činov in slave ni brez kruha, če naj slavni čini ne obstoje samo v heroičnem prenašanju stradanja do smrti od glada.

Nagon samoohrane, pa je najjači nagon, jak tudi še, ko pešajo ali že opešajo drugi nagoni. Temeljni ta nagon bo z veliko silo silil tudi »faustičnega« človeka, da bo iskal izhodov iz nevarnosti trajne brezposelnosti, ogražajoče mu golo življenje. V taki nevarnosti mu bo, če ni drugega, dobrodošel tudi tako rekoč najožji izhod, ki dovoljuje le najskromnejše preživljanje.

Pa preiščimo Spenglerjeva izvajanja, da vidimo, ali ni mogoč vsaj tak izhod, ali pa je upravičen Spenglerjev obup nad zapadno Evropo. Za druge, »barvastec« narode po Spenglerju stvar seve sploh ni obupna. Ustanavljajo in vodijo tovarne s pomočjo zapadnoevropskih inženjerjev in organizatorjev, da celo iznajditeljev, ki jih je, kakor pravi Spengler (str. 86), iz Evrope pregnal socijalizem. Z »barvastimi« narodi razume Spengler tudi Ruse in nas (tudi prevalec Rusije in dela južne in južnovzhodne Evrope, str. 85). Mislim pa, da te označbe ne rabi v zaničljivem smislu, ampak da hoče s tem neprimernim izrazom le kratko označiti vse narode zunaj zapadne Evrope in severne Amerike. Saj v »Propadu zapadnega sveta« celo domneva, da bodo Rusi, to »mlado človeštvo«, v bodočnosti ustvarili čisto novo kulturo, drugačno od faustične.¹² V knjigi »Človek in tehnika« (na

¹¹ »Najprej živeti, potem baviti se z modroslovjem.«
¹² Več o tem razpravljam v spisu »Kultura in telovadba«, objavljenem v »Sokolskem Glasniku« leta 1929 (štev. 23 in 24) in izdanem tudi v posebnem odtisku, v poglavju IV: »Slovanska kultura — jugoslovenska kultura«.

str. 86) pa hvali druge, resnično barvaste narode, »da so dosegli svoje vzorec, da, jih celo »morda prekosili s premetenostjo barvastih ras in s prezrelo inteligenco prastarih civilizacij«.

10. Kako bi bilo dobiti izhod?

Spengler govori o »uporu roke, pred katerim utegnejo zbežati tehnični vodniki. No, tudi za ta upor je treba vodnikov. Vsi delavci morda res ne bodo znali ceniti vrednosti tehničnega voditeljskega dela za njih same. Spengler pravi, da to delo v delavcih vzbuja zavist in mržnjo zato, ker »osrečuje«, »vznaša in bogati dušo«. Ali mržnja do vodnikov nima v mnogih vira morda v tem ali vsaj tudi v tem, da donša vodniško delo večji zaslužek nasproti delavskemu? Toda vsaj vodniki uporo bodo znali ceniti pomen vodilnega dela tudi za delavce same. Prej ali slej jih bo morala biti skrb, dobiti tehnične vodnike, če ne drugače, pa za nič manjši ali pa še večji zaslužek, nego so ga imeli pred uporom. Saj vidimo to na Ruskem. Spengler sam pravi, da »sovjetska vlada izza 15 let ne skuša nič drugega, kakor pod novimi imeni obnoviti politične, vojaške in gospodarske organizacije, ki jih je razdrlo.«¹³ Dandanes je na Ruskem mnogo nemških inženjerjev, prav tako ali še boljše plačanih, nego prej v Nemčiji. Zbežali so menda tja k zmagovitemu uporu pred pretečim uporom doma in menda tudi niso še preveč siti faustične tehnike. Morda bodo, ako bi na Nemškem prešel preteči upor v zmagovitega, prav tako brez skrbi in bojzani, kakor so šli na Rusko, prišli zopet nazaj, morebiti k še boljšemu zaslužku, kakor ga imajo na Ruskem.

Zapadna Evropa pa bo mogla dobiti nazaj tudi one inženjerje, organizatorje itd., ki jih je, kakor pravi Spengler, eksportirala s tehničnimi tajnostmi in metodami vred v vzhodno Azijo, v Indijo, na Japonsko itd.¹⁴ Dobila jih bo tem laže, ko bodo vendar, ako naj verujemo Spenglerju, vsi »barvastie« vrgli »vejo« faustične tehnike proč, potem ko jih bo ubranila faustična civilizacija. To bodo »barvastie« storili tem prej in tem laže, če bodo, kakor Spengler, mislili, da so upori uničili v zapadni Evropi možnost tehnično-gospodarskega dela. Glede na Spenglerjeve premise bi najbrž te veje tudi ne zagnali kar mirno proč. Vodnikom bi upor v Indiji sami, na Japonskem itd. pretil tem laže, ko po Spenglerju »barvastie« že po značaju svoje duše čutijo odpor in mržnjo proti strojni tehniki. In beli tehnični vodniki bi pred pretečim tem uporom zopet bežali nazaj v zapadno Evropo, k zmagovitemu uporu, ki bi med tem že prišel do spoznanja, da je takih vodnikov tudi njemu treba. In tudi dela bo tu zopet dosti, k pridejo vodniki nazaj. Zakaj konkurence »barvastih« ne bo več. Ko barvasti narodi »zaženo vejo« proč, ne bodo mogli več obnoviti in voditi strojne tehnike. Ne bo vodnikov, ki jih je za to treba. Ali naj se zapadnoevropski inženjerji vedno selijo sem in tja? Razen tega morda, izučeni po skušnjah, ne bodo hoteli več sebe in svojih skrivnosti postavljati v službo konkurence svojih rojakov. Sami pa barvasti narodi po Spenglerju nimajo notranje potrebe po faustični tehniki, nimajo nagona k njej. Nadarjenci med njimi se zatorej ne bodo posvečevali poklicu vodnikov pri strojno-tehničnem delu in gospodarstvu. Barvasti narodi bodo morali dopustiti, da se zopet začne k njim uvažati faustična civilizacija in Evropi grozeči vir trajne velike brezposelnosti bo zamašen.

¹³ »Der Mensch und die Technik«, str. 84 v opombi.
¹⁴ Istotani, str. 86.

Vse to seve glede na Spenglerjeve premise! Toda ena njegovih premis je tudi, da bo tudi v zapadni Evropi čim dalje manj tehničnih vodnikov, vsaj prvovrstno nadarjenih, češ, »faustično mišljenje začenja postajati sito tehnike« in »začenja se beg vodnikov pred strojem«. Potemtakem bi zapadna Evropa sčasoma ne znala in ne mogla več izdelovati mnogo onih stvari, če ne vseh, ki danes na »faustični« način osrečujejo svet? Kaj papotem?

No: primum vivere, deinde philosophari! Najprej potrebščine, ki jih zahteva golo življenje, potem šele stvari, ki delajo človeku življenje lepše ali pa tudi ne, srečnejše ali pa tudi ne. Treba se bo — če ne gre drugače — pač vrniti k manj »umetnemu« življenju, pa četudi k petrolejki nazaj ali k sveči, h konju ali vozu ali celo k potovanju peš. Saj se ne more reči, da je človek danes ob električni luči bolj srečen, nego nekdanj ob petrolejki ali sveči; — v železniškem vozu, avtomobilu, letalu bolj kakor nekdanj, ko je vse potovalo v vozu, na konju ali peš, pa videlo tudi nekaj lepega »mikrokozmac«, ki ga v avtu ali letalu ni videti prav nič; — nabasan med tisoče in tisoče v mestu bolj srečen, kakor njegov oče ali ded na deželi itd.

Na deželo se bo pač mnogim treba vrniti — če ne pojde drugače. Navaditi se, imeti majhne, najmanjše potrebe — če ne pojde drugače! Navaditi se vsaj za nekaj časa na to, da človek dobi samo najpotrebnejše: kruh, obleko, streho!

Vsaj kruh, živež, pa bodo mogli, če bodo hoteli — in hoteli bodo morali, če ne pojde drugače — pridelovati delavci ob vodstvu vodnikov, ki bi bili talenti samo »drugega reda«. Pridelati bodo mogli živeža več, nego ga bodo potrebovali sami, pa s presežkom kupiti obleko in plačati streho in tako preživljati tudi one, ki bodo rajši ostali ali pa postali krojači in čevljarji, zidarji in tesarji, mizarji in ključavnicearji itd. Tudi tem ne bo treba za njih delo »nadarjenosti I. reda«, ne samim ne vodnikom, mojstrom. Celo marsikaterega posebno nadarjenega, »krepko in tvorno nadarjenega« moža pa bo morda gnala sila razmer, da bo delal hlače, ko bi rajši bral »Fausta« ali se udajal »čisti« spekulaciji.

Ako ne pojde drugače, bo torej treba nazaj, na kmete, v prirodu. Ugrizniti v to ali pa umreti! Pa morda niti ne bo tako težko ugrizniti v to! Saj Spengler sam pravi, da so ljudje začeli sovražiti velika mesta in si žele biti bliže prirodi. In pa: človek se pač na marsikaj navadi, ako se mora. Na kaj vse se je velikemu delu zapadne Evrope bilo treba navaditi med svetovno vojno! Na kako malo in vedno slabšega kruha, na vedno slabšo obleko in mnogim tudi na vedno slabša stanovanja! Vsaj kruha pa bi bilo ob taki rešitvi pred katastrofo, ki jo prerokuje Spengler, dosti in dobrega. Sčasoma pa bi že prišlo tudi do tega, da bi se življenje moglo urediti bolje, čim udobneje. Ako bo moral velik del tovarniških delavcev k poljskemu delu, pa bo za ves drugi del še vedno dobili dela, bodisi v mali obrti, ki se ji dno zopet nekoliko pozlati, bodisi še nadalje v industriji. Vsaj z nekaterimi stroji in strojčki bo vendar še šlo, tudi če bodo vodniki talenti drugega in tretjega reda. Seve do medsebojnega razumevanja med delavci in vodniki bo moralo priti — ko stvar ne gre drugače. In da se poravna telesu in duši kvarni vpliv strojnega dela, tudi za to se bodo našla sredstva, ko se bodo morala, če naj se ne začne beg — delavcev pred stroji. In eno takih sredstev, eno najboljših, so vprav telesne vaje, pred vsem pod milim nebom, v prirodi.

(Dalje prihodnjič.)

**TISKARNA
MERKUR**
LJUBLJANA

GREGORČEVA 23

TELEFON št. 25-52

se priporoča za cenj. naročila, ki jih bo izvršila hitro, lično in po zmerni cen

Tiskarna Merkur je novo, moderno podjetje. Poleg 5 Linotype stavilnih strojev, na katerih lahko izvrši vsakovrstne knjige, brošure, časopise in revije v najkrajšem času, je založena z vsakovrstnim črkovnim in okrasnim materialom in ima nove, moderne brzotiskalne stroje, za hitro in množinsko izvršitev pa rotacijski tisk v eni ali več barvah.

Razen vsakovrstnih reklamnih tiskovin, ki so seveda za vsak predmet svojevrstne, tiska za trgovce, obrtnike: dopisni papir, memorande, kuverte, posetne karte, komisijske knjižice, račune, letake in lepake in sploh vse druge v to stroko spadajoče tiskovine.

Zahtevajte proračune!

Tržna poročila

Mariborsko sejnsko poročilo. Na svinjski sejem dne 18. marca 1932 je bilo pripeljanih 135 svinj. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči, 7—9 tednov stari, komad 90 do 120 Din, 3—4 mesece stari 130 do 250, 5—7 mesecev stari 300 do 380, 8—10 mesecev stari 400 do 500, 1 leto 700 do 800, 1 kg žive teže 5 do 6-50, 1 kg mrtve teže 7 do 8 Din. Prodanih je bilo 62 svinj.

Sveže najčiste in norveško

ribje olje

iz lekarne

Dr. G. Piccoli-ja v Ljubljani

se priporoča blodim in slabotnim osebam

Smotreni trgovci in industrijci
čitajo vse dobavne razpise, ki jih
redno prinaša naš list. Dobav
potom javnih licitacij se more
udeležiti vsak trgovec in vsak
producent! Čitajte in ne opuščaj-
te ugodnih poslovnih prilik, ki
vam jih nudijo udeležbe na jav-
nih licitacijah!

Veletrgovina kolonijalne in špicerijske robe

Jvan Jelačin

Ljubljana

Zaloga sveže pražene kave,
mlečnih dišav in ručninske voče.

Točna in solidna postrežba! — Zahtevajte cenik!

**Trgovci! Naročajte blago pri
tvrdkah, katere oglašajo v
„Trgovskem listu“.**

KLIŠEJE

vseh vrst po
fotografijah,
ali risbah
izvršuje
najsolidnejše
klišarna

ST. DEU
LJUBLJANA
DALMATINOVA 13

Motvoz Grosuplje

domač slovenski izdelek — Svoji k svojim!

Tovarna motvoza in vrvarna d. d.
Grosuplje pri Ljubljani